

Pro tazatele: Pokládejte otázky postupně a zřetelně, respondenta k odpovědím nenutíte. Zznamenejte každou odpověď podle uvedených instrukcí (instrukce pro tazatele jsou uvedeny nevytučněnou kurzívou). Otázky nevysvětľujte, pokud respondent otázce nerozumí, má možnost neodpovídat.

Přečtete:

Vážená paní, vážený pane,

rádi bychom vás poprosili o rozhovor. Bude se týkat toho, jak dnes žijí a co si myslí lidé, kteří pobírají sociální dávky. Neexistují zde správné nebo nesprávné odpovědi.

Rozhovor je zcela anonymní, na kteroukoli z otázek se můžete rozhodnout neodpovídat.

Výsledky budou zpracovány statisticky a budou použity jako podklad pro další

zkoumání české společnosti. Výzkum může pomoci včas odhalit možné problémy a přispět k hledání jejich řešení.

Chybí výstižný název šetření. Je vhodnější vypustit oslovení „vážený/á“. Lépe formulujte cíl výzkumného šetření, o co v něm jde, aby byli respondenti lépe informováni – jde v něm skutečně pouze o to, jak dnes žijí a co si myslí lidé, kteří pobírají sociální dávky? Úvodní instrukce by měla obsahovat také kontakt na výzkumný tým.

FAKTOGRAFICKÁ ČÁST DOTAZNÍKU

Všechny identifikační otázky (věk, pohlaví, vzdělání, příjem, ...) je nejvhodnější uvádět až na konci dotazníku jako poslední část nebo sekci.

Nejprve bychom se rádi dozvěděli něco o Vás :

1) V kterém roce jste se narodil/a? Zapište rok narození.

2) Do jaké skupiny dle počtu obyvatel patří obec, ve které máte bydliště?

Zakroužkujte odpověď.

	do	1 999 obyv.	1
2 000	-	4 999 obyv.	2
5 000	-	9 999 obyv.	3
10 000	-	19 999 obyv.	4
20 000	-	49 999 obyv.	5
50 000	-	99 999 obyv.	6
100 000	-	499 999 obyv.	7
500 000	a	více obyv.	8

3) V jakém kraji žijete ? Zakroužkujte odpověď.

Praha	1
Středočeský	2
Jihočeský	3
Plzeňský	4
Karlovarský	5
Ústecký	6
Liberecký	7
Královéhradecký	8

Pardubický	9
Vysočina	10
Jihomoravský	11
Zlínský	12
Olomoucký	13
Moravskoslezský	14

4) Jaké je vaše současné ekonomické postavení?

Zakroužkujte odpověď :

Zaměstnanec na plný úvazek	1
Zaměstnanec na částečný úvazek (1/2 a nižší)	2
Soukromník, podnikatel, živnostník	3
Svobodné povolání	4
Nezaměstnaný / hledající práci	5
Student	6
Důchodce invalidní	7
Důchodce starobní	8
Pracující důchodce	9
Trvale v domácnosti	10
Na rodičovské dovolené	11
Ostatní	12
Neodpověděl/a	-1

5) Jakého nejvyššího vzdělání jste dosáhl/a?

Zakroužkujte odpověď :

Nedokončené základní	1	
Dokončené základní	2	
Vyučení bez maturity	3	
Vyučení s maturitou	4	<i>Pokračujte ot.7</i>
Neukončený učební obor	5	
Ukončené střední všeobecné (gymnázium)	6	<i>Pokračujte ot.7</i>
Ukončené úplné střední odborné (maturita)	7	<i>Pokračujte ot.7</i>
Neukončená střední škola	8	<i>Pokračujte ot.7</i>
Dokončená středoškolská nastavba (nebo VOŠ)	9	<i>Pokračujte ot.7</i>
Neukončené vysokoškolské (žádný diplom ani hodnost)	10	<i>Pokračujte ot.7</i>
První stupeň vysokoškolského vzdělání („bakalář“)	11	<i>Pokračujte ot.7</i>
Ukončené vysokoškolské (s diplomem)	12	<i>Pokračujte ot.7</i>
Ukončené postgraduální studium	13	<i>Pokračujte ot.7</i>
Vzdělání, nedefinovatelné dle uvedených úrovní	14	
Neví, neodpověděl/a	-1	

6) Navštěvoval jste někdy během školní docházky zvláštní školu ?

Zakroužkujte odpověď.:

Ano	1
Ne	2

<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>
----------------------------	-----------

7) K jaké se hlásíte národnosti ?

Zakroužkujte odpověď.

Česká	1	
Slovenská	2	
Německá	3	
Polská	4	
Rómská	5	
Ukrajinská	6	
Vietnamská	7	
Jiná	8	jaká.....
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>	

8) Pomocí zakroužkování vyznačte pohlaví respondenta.

Muž	1
Žena	2

Nyní bychom vám rádi položili několik otázek týkající se vaší rodiny a domácnosti :

9) Jaký je váš rodinný stav?

Zakroužkujte odpověď.

Svobodný/á	1
Ženatý, vdaná	2
Rozvedený/á	3
Ovdovělý/á	4
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

10) Kolik lidí žije trvale ve vaší domácnosti?

Zapište číslici.

11) Kolik je z tohoto počtu dětí ve věku do 14 let včetně?

Zapište číslici.

12) Jaký je váš průměrný celkový měsíční příjem na domácnost v Kč ?

Zapište číslici.:

13) Z jakých položek se skládá příjem Vaší domácnosti? Odpovězte prosím ano-ne k následujícím druhům příjmů.

Zakroužkujte odpověď :

	Ano	Ne	<i>Neví, neodpověděl</i>
a. Mzda zaměstnance	1	2	-1
b. Příjem z podnikání	1	2	-1
c. Příjem osoby samostatně výdělečně činné („na volné noze“)	1	2	-1
d. Výnosy z vkladů, cenných papírů, investičních finančních produktů	1	2	-1
e. Výnos z pronájmu	1	2	-1
f. Výhry v sázkách, loteriích, apod.	1	2	-1
g. Finanční podpora od příbuzných a jiných blízkých osob	1	2	-1
h. Podpora v nezaměstnanosti	1	2	-1
i. Dávky sociálního a nemocenského pojištění (nemocenská, mateřská)	1	2	-1
j. Sociální dávky	1	2	-1
k. Důchod	1	2	-1

14) A vy sám, pokud jste zaměstnán, jakého typu je Vaše pracovní smlouva ?

Zakroužkujte odpověď.

Smlouva na dobu určitou	1
Smlouva na dobu neurčitou	2
Dohoda o pracovní činnosti	3
Nemám smlouvu, pracuji bez smlouvy	4
Nejsem zaměstnán	5
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

V otázce uvádíte určení pro respondenty - pokud jste zaměstnán - a ve variantách odpovědi potom možnost „nejsem zaměstnán“, což je nekonzistentní.

15) Po jak dlouhou dobu pobíráte sociální dávky? (uved'te v měsících)

Zapište číslicí :

16) Jaké typy sociálních dávek v současné době pobíráte?

Zakroužkujte odpověď.

Důchod	1
Nemocenská	2
Ostatní dávky nemocenského pojištění (např. ošetřování člena rodiny)	3
Podpora v nezaměstnanosti	4
Přídavky na děti	5
Sociální příplatek	6
Příspěvek na bydlení	7
Příspěvek na dopravu	8
Rodičovský příspěvek	9
Zaopatřovací příspěvek	10
Dávky péstounské péče	11
Jiné sociální dávky	12
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

17) Do které společenské třídy byste se sám/a zařadil/a? Vyberte jednu z možností.

Zakroužkujte odpověď :

Nižší třída	1
Nižší střední třída	2
Střední třída	3
Vyšší střední třída	4
Vyšší třída	5
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

18) Které z následujících předmětů vlastní vaše domácnost? Budu vám teď číst seznam předmětů a vy prosím odpovídejte ano-ne. U předmětů, u kterých řeknete „ano“ mne zajímá, zda byly zakoupeny nebo Vám je někdo daroval. U zakoupených předmětů mne zajímá, zda jste nákup financoval/a hotovostí nebo půjčkou či splátkami.

Zakroužkujte odpověď.

	Ano, koupeno za hotové	Ano, koupeno na úvěr či splátky	Dar	Ne	Nechci odpovědět
a. Automatická pračka	1	2	3	4	5
b. Sušička (nebo pračka se sušičkou)	1	2	3	4	5
c. Lednice	1	2	3	4	5
d. Mrazák nebo lednice s mrazákem	1	2	3	4	5
e. Televizor	1	2	3	4	5
f. Více než jeden televizor	1	2	3	4	5
g. Videorekordér	1	2	3	4	5
h. DVD přehrávač	1	2	3	4	5
i. DVD rekordér	1	2	3	4	5
j. Počítač (stáří do 5 let)	1	2	3	4	5
k. Počítač (starý 5 let a více)	1	2	3	4	5
l. Internet - vytáčené připojení (dial-up)	1	2	3	4	5
m. Internet vysokorychlostní	1	2	3	4	5
n. Kabelová televize	1	2	3	4	5
o. Automobil (stáří do 5 let)	1	2	3	4	5
p. Automobil (stáří 6-10 let)	1	2	3	4	5
q. Automobil (stáří 11-15 let)	1	2	3	4	5
r. Automobil (starší než 16 let)	1	2	3	4	5
s. Satelitní přijímač	1	2	3	4	5
t. Myčka nádobí	1	2	3	4	5

Ekonomická dimenze

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím častější nedostatek financí, nutnost půjčovat si a šetřit na jídle, tím větší ohrožení sociální exkluzí.

Dílčí hypotézy:

- osaměle žijící (svobodní, rozvedení, svobodné matky důchodci) budou hůře vycházet s penězi a budou si muset půjčovat
- podobně na tom budou i domácnosti s velkým počtem nezaopatřených dětí, etnické menšiny (především romská) a dlouhodobě nezaměstnaní

Hypotézy již do dotazníků nepíšeme. Je vhodné jednotlivé tematické sekce nebo části v dotazníku oddělit a třeba je uvést jednou větou, aby byl respondent informován, co ho následně čeká.

19) Který z výroků nejlépe charakterizuje ekonomickou situaci vaší domácnosti?

Zakroužkujte odpověď.

Můžu si dovolit každý měsíc něco uspořit	1
S penězi vycházím, ale jen tak tak	2
Na běžné výdaje si musím půjčovat od známých nebo od různých společností	3
Neví, neodpověděl/a	-1

20) Který z výroků nejlépe odpovídá skutečnosti?

Zakroužkujte odpověď.

Na jídle vůbec nešetřím.	1
Na jídle šetříme, ale občas se „rozšoupnu“.	2
Na jídle šetřím, na víc nemám peníze.	3
Často nemám peníze ani na nákup levných potravin.	4
Neví, neodpověděl/a	-1

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím častější negativní hodnocení ekonomické situace, tím větší ohrožení sociální exkluzí.

Dílčí hypotézy:

- svou ekonomickou situaci budou negativně hodnotit rozvedení, svobodné matky, důchodci, domácnosti s velkým počtem nezaopatřených dětí, etnické menšiny (především romská) a dlouhodobě nezaměstnaní

21) Zkuste srovnat svou ekonomickou situaci v tomto roce s minulým rokem. Jak ji hodnotíte?

Zakroužkujte odpověď.

Hodně se zlepšila	1
Zlepšila se	2
Zůstala stejná	3
Zhoršila se	4
Hodně se zhoršila	5
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím častější pocit, že práce se těžko shání a menší uspokojení z práce, tím větší ohrožení ztrátou práce a ekonomickou dimenzí exkluze.

Dílčí hypotézy:

- *pocit, že práce se těžko shání, budou mít častěji nezaměstnaní, ženy s vícero dětmi, lidé s nižším, vzděláním, lidé těsně před důchodem a lidé žijící v menších sídlech*
- *menší spokojenost s prací je možno očekávat u lidí s nižším vzděláním, lidí v předdůchodovém věku a u lidí z menších sídel*

22) Do jaké míry souhlasíte **nebo nesouhlasíte** s výrokem, že „člověk dneska jen těžko shání práci“?

Zakroužkujte odpověď.

Rozhodně souhlasím	1
Souhlasím	2
Spíše souhlasím, než nesouhlasím	3
Spíš nesouhlasím, než souhlasím	4
Nesouhlasím	5
Rozhodně nesouhlasím	6
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

Původní formulace byla sugestivní.

23) Který z výroků nejlépe charakterizuje Váš vztah k práci?

Zakroužkujte odpověď.

Má práce mne vůbec nebaví, nejraději bych pracoval jinde	1
Práce mne nebaví, ale místo bych neměnil	2
Práce mne občas baví a občas nebaví	3
Práce mne baví	4
Práce mne velmi baví	5
<i>Neví, neodpověděl</i>	<i>-1</i>

Sociální dimenze

HYPOTÉZY:

Obecně: *Čím nižší hodnocení svého okolí a dostupných služeb, tím větší ohrožení sociální exkluzí.*

Dílčí hypotézy:

- *čím menší příjem, tím víc negativní hodnocení okolí (nemožnost se přestěhovat)*
- *negativní hodnocení dostupnosti služeb bude častější u lidí s nízkými příjmy žijících v menších sídlech*

24) Jak hodnotíte prostředí ve kterém žijete (okolí bytu / domu, ulice, čtvrť)?

Zakroužkujte odpověď.

Velmi se mi líbí	1
Líbí se mi	2
Nelíbí se mi	3
Velmi se mi nelíbí	4
<i>Neví, neodpověděl</i>	<i>-1</i>

25) Jak hodnotíte kvalitu služeb ve vašem okolí (obchody, instituce, dopravní dostupnost)?

Zakroužkujte odpověď.

Na vynikající úrovni	1
Na nadprůměrné úrovni	2
Průměr	3
Podprůměrná úroveň	4
Nevyhovující	5
<i>Neví, neodpověděl</i>	<i>-1</i>

HYPOTÉZY:

Obecně: *Čím menší frekvence návštěv sledovaných akcí, tím větší ohrožení sociální exkluzí.*

Dílčí hypotézy:

- *čím menší vzdělání a čím menší příjem, tím menší frekvence návštěv kulturních a společenských akcí*
- *malá frekvence návštěv společenských akcí bude u etnických menšin*

26) Jak často navštěvujete následující akce?

Zakroužkujte odpověď v každém řádku.

	vůbec ne	zřídka	pravidelně (min. 2x ročně)	často (min. 1x měsíčně)	neví, bez odpovědi
a. sportovní utkání	1	2	3	4	-1
b. filmové představení v kině	1	2	3	4	-1
c. divadelní představení	1	2	3	4	-1
d. výstavy	1	2	3	4	-1
e. veřejné oslavy (dny otevřených dveří, oslavy výročí, poutě, atd...)	1	2	3	4	-1
f. soukromé oslavy (svátky, narozeniny, výročí, ...)	1	2	3	4	-1

Otázka neplatí pro všechny respondenty stejně, někteří nemusí tyto akce navštěvovat vůbec aniž by to svědčilo o jejich sociálním vyloučení.

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím užší kontakt s prostředím bezdomovců, kriminality, nezletilými matkami a alkoholově či drogově závislými, tím větší ohrožení sociální exkluzí.

Dílčí hypotézy:

- **čím nižší vzdělání a delší doba bez zaměstnání, tím častější kontakt s těmito jevy**

27) Znáte osobně ...

Zakroužkujte odpověď v každém řádku.

	Ano	Ne	Neví, neodpověděl
a. ...někoho, kdo se stal bezdomovcem?	1	2	-1
b. ...někoho, kdo je ve výkonu	1	2	-1

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím silnější subjektivní pocit oddělenosti od společnosti, tím větší ohrožení sociální exkluzí.

Dílčí hypotézy:

- **Subjektivní pocit oddělenosti od společnosti budou mít především etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, důchodci a lidé s malými příjmy**

trestu v důsledku kriminality?			
c. ...ženu, která se stala matkou v nezletilosti?	1	2	-1
d. ...někoho, kdo je drogově závislý?	1	2	-1
e. ...někoho, kdo se léčil ze závislosti na alkoholu?	1	2	-1

Z toho, že respondent zná někoho z Vámi vymezeného prostředí, usuzujete, že respondent sám je ohrožen sociální exkluzí?

28) Do jaké míry souhlasíte **nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? Máte k dispozici škálu od jedné do desíti, kdy jednička vyjadřuje naprostý nesouhlas s předloženým tvrzením a desítka naprostý souhlas.**

a. „Lidé ve společnosti většinou řeší jiné problémy než já.“ *Zakroužkujte.*

Nesouhlasím										Souhlasím		<i>Neví, neodpověděl</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			-1

b. „S lidmi jako já se v současné společnosti nepočítá.“ *Zakroužkujte.*

Nesouhlasím										Souhlasím		<i>Neví, neodpověděl</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			-1

Politická dimenze

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím je důležitější politika, tím bude nižší politická dimenze exkluze

Dílčí hypotézy:

- ženy budou pokládat politiku za méně důležitou
- čím vyšší vzdělání, tím je politika pocit'ována jako důležitější
- příslušníci minoritních etnik budou politiku považovat za méně důležitou
- čím bude respondent chudší (konstruovaná proměnná příjem na hlavu= příjem domácnosti/ počet členů domácnosti), tím bude považovat politiku za méně důležitou

29) Jak důležitá je po vás politika? Zakroužkujte odpověď.

Politika je pro mě velmi důležitá	1
Politika je pro mě důležitá	2
Politika je i není pro mě důležitá, záleží, jak kdy	3
Politika pro mě není důležitá	4
Politika pro mě není vůbec důležitá	5
Neví, neodpověděl/a	-1

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím širší účast na politickém životě, tím nižší míra politické dimenze exkluze.

Konkrétně:

- ženy se účastní politického života méně
- příslušníci minoritních skupin se účastní politického života méně
- chudí se účastní méně
- čím nižší vzdělání, tím nižší účast na politickém životě

30) Podílíte se nějakým způsobem na politickém životě? Pod podílem na politickém životě rozumíme širokou škálu možností od rozhovoru o politické situaci až po členství v politické straně. Zakroužkujte odpověď.

Ano	1	
Ne	2	přeskočte následující otázku
Neví, neodpověděl	-1	

31) Jakým způsobem se vy osobně podílíte na politickém životě? Uveďte všechny možnosti, které odpovídají skutečnosti. Zakroužkujte odpověď/i.

Zajímá mě politické zpravodajství	1
Volím	2
Účastním se politických diskusí	3
Veřejně vyjadřuji své politické názory	4
Veřejně vyjadřuji svoje politické názory ve snaze někoho přesvědčit	5
Kontaktuji politické nebo volené představitele	6
Finančně podporuji politickou stranu nebo organizaci	7
Účastním se politických shromáždění	8
Jsem členem politické strany	9
Jiným způsobem	10
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím vyšší orientace v politice, tím nižší politická dimenze soc. exkluze

Dílčí hypotézy:

- ženy, minority, méně vzdělaní a chudí budou politiku považovat za nepřehlednou*

32) Souhlasil nebo nesouhlasil byste s tvrzením, že „je čím dál tím obtížnější orientovat se v politickém dění“?

Zakroužkujte odpověď.

Rozhodně souhlasím	1
Souhlasím	2
Spíše souhlasím, než nesouhlasím	3
Spíš nesouhlasím, než souhlasím	4
Nesouhlasím	5
Rozhodně nesouhlasím	6
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

HYPOTÉZY:

Obecně: Osobní porozumění politice snižuje politickou dimenzi soc. exkluze.

Dílčí hypotézy:

- ženy, minority, chudší a méně vzdělaní budou politice méně rozumět*

33) A pokud jde o vás, myslíte, že politice rozumíte? Zakroužkujte odpověď.

Ano	1
Ne	2
Nevím	3
<i>Neví, neodpověděl/a</i>	<i>-1</i>

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím silnější souhlas s důležitostí role individua v politickém procesu, tím nižší politická dimenze soc. exkluze.

Dílčí hypotézy:

- příslušníci minoritních skupin souhlasí méně s důležitostí role individua v politickém procesu
- chudí souhlasí s důležitostí role individua v politickém procesu méně
- čím nižší vzdělání, tím nižší souhlas s důležitostí role individua v politickém procesu

34) Myslíte, že jedinec může politiku ovlivnit svoji osobní účastí (například účastí, či neúčastí ve volbách, snahou iniciovat politické rozhodnutí, snahou zamezit mu atd.)?

Zakroužkujte odpověď.

Ano, silně souhlasím	1
Ano, souhlasím	2
Ne, nesouhlasím	3
Ne, silně nesouhlasím	4
Neví, neodpověděl/a	-1

HYPOTÉZY:

Obecně: Čím silnější souhlas s funkčností politiky s následujícími tvrzeními), tím nižší míra politické exkluze.

Dílčí hypotézy:

- ženy považují politiku za méně funkční
- příslušníci minoritních skupin považují politiku za méně funkční
- chudí považují politiku za méně funkční
- čím nižší vzdělání, tím nižší chápání politiky jako funkční
-

35) Věnujte prosím pozornost následujícím tvrzením, které se týkají politiky a politiků. Chtěli bychom vás požádat, abyste se k nim vyjádřil. Máte k dispozici škálu od jedné do desíti, kdy jednička vyjadřuje naprostý nesouhlas s předloženým tvrzením a desítka naprostý souhlas.

a. „Politické instituce vhodně reagují na potřeby občanů.“ Zakroužkujte.

Nesouhlasím										Souhlasím		Neví, neodpověděl
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			-1

b. „Politice se věnují čestní lidé.“ Zakroužkujte.

Nesouhlasím										Souhlasím		Neví, neodpověděl
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			-1

c. „Politika reprezentuje zájmy veřejnosti.“ *Zakroužkujte.*

Nesouhlasím									Souhlasím		<i>Neví, neodpověděl</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	-1	

d. „Má cenu obracet se na politiky se svými problémy, protože je mohou pomoci vyřešit.“ *Zakroužkujte.*

Nesouhlasím									Souhlasím		<i>Neví, neodpověděl</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	-1	

To je všechno. Děkujeme Vám za rozhovor a za Váš čas.

Vynechejte v dotazníku hypotézy a rozdělte je na jednotlivé tematické části, které můžete nějak uvést. Pokyny pro tazatele stačí uvést v úvodní instrukci (zakroužkování respondentovy odpovědi), pouze ve speciálních případech uvádějte instrukce přímo k otázkám. Zkuste do úkolu zapracovat připomínky k úkolu č. 3. Hypotézy jsou nejasně a nesrozumitelně formulované, takže pokud je chcete použít v jiném úkolu, tak je znovu promyslete. A promyslete také to, zda Vámi uvedené otázky vztahující se k těmto hypotézám Vám pomohou tyto hypotézy prověřit. Neustále musíte mít také na mysli celkové zadání surveye.